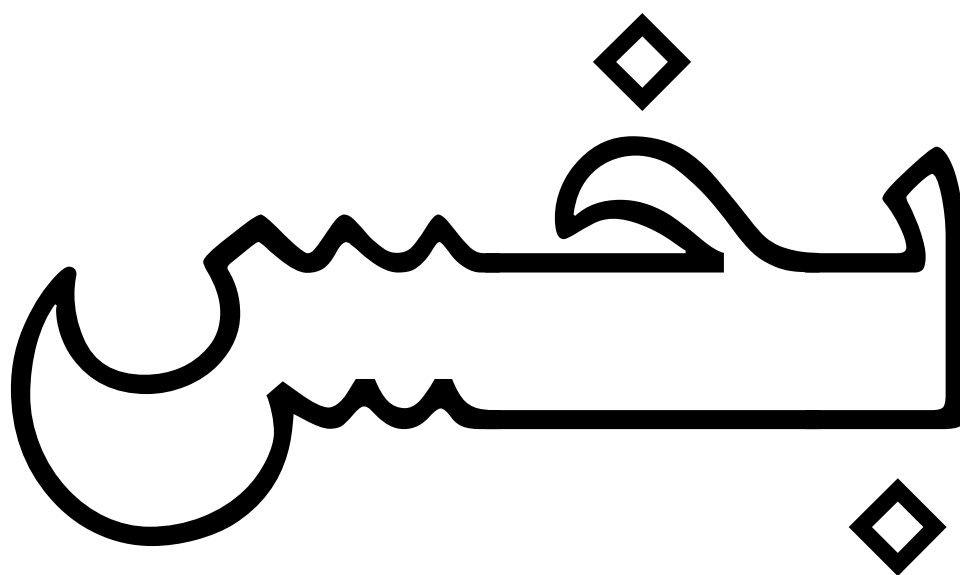

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۴۲

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۴۲، «بخس» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «بخس» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «بخس» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۴۲
ریشه	بخس
تعداد تکرار	۷
تعداد مشتقات	۵
تعداد ریشه مرتبط	۸۵

فهرست مشتقات

۱. بَخَسًا (۱) ۲. بَخِيسَ (۱) ۳. تَبَخَسُوا (۳) ۴. يَبْخَسُ (۱) ۵. يُبَخَسُونَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابی (۲)	۱۸. جناح (۱)	۳۶. رود (۱)	۵۴. طوع (۱)	۷۱. کون (۶)
۲. اجل (۲)	۱۹. جنح (۱)	۳۷. ریب (۱)	۵۵. عبد (۱)	۷۲. کیل (۲)
۳. احد (۲)	۲۰. حیء (۱)	۳۸. زهد (۱)	۵۶. عثو (۲)	۷۳. لیس (۱)
۴. اخر (۱)	۲۱. حضر (۱)	۳۹. زین (۱)	۵۷. عدد (۱)	۷۴. مدن (۱)
۵. اخر (۱)	۲۲. حقق (۲)	۴۰. سفه (۱)	۵۸. عدل (۲)	۷۵. مدین (۱)
۶. ارض (۳)	۲۳. حی (۱)	۴۱. سمع (۱)	۵۹. علم (۳)	۷۶. مرء (۱)
۷. الله (۷)	۲۴. خوف (۱)	۴۲. سمو (۱)	۶۰. عمل (۱)	۷۷. ملل (۳)
۸. اله (۸)	۲۵. خیر (۱)	۴۳. سئم (۱)	۶۱. غیر (۱)	۷۸. هدی (۱)
۹. امن (۴)	۲۶. درهم (۱)	۴۴. شری (۱)	۶۲. فسد (۳)	۷۹. وحد (۲)
۱۰. انس (۳)	۲۷. دعو (۱)	۴۵. شعب (۱)	۶۳. فسق (۱)	۸۰. وزن (۲)
۱۱. انن (۱)	۲۸. دنو (۲)	۴۶. شعیب (۱)	۶۴. فعل (۱)	۸۱. وسم (۱)
۱۲. ابی (۱)	۲۹. دور (۱)	۴۷. شهد (۷)	۶۵. قسط (۲)	۸۲. وفی (۳)
۱۳. بعد (۱)	۳۰. دین (۲)	۴۸. شیء (۵)	۶۶. قول (۱)	۸۳. وقی (۲)
۱۴. بیع (۱)	۳۱. ذکر (۱)	۴۹. صغر (۱)	۶۷. قوم (۳)	۸۴. وله (۷)
۱۵. بین (۲)	۳۲. ریب (۳)	۵۰. صلح (۱)	۶۸. کبر (۱)	۸۵. ولی (۱)
۱۶. تخر (۱)	۳۳. رطل (۳)	۵۱. ضرر (۱)	۶۹. کتب (۹)	
۱۷. ثمن (۱)	۳۴. رضو (۱)	۵۲. ضعف (۱)	۷۰. کلل (۱)	
	۳۵. رهق (۱)	۵۳. ضلل (۱)		

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۲۸۲} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
۲. {الأعراف - ۸۵} وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
۳. {هود - ۱۵} مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
۴. {هود - ۸۵} وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
۵. {يوسف - ۲۰} وَشَرُّهُ بِقَمِينٍ بِخِيسٍ ذَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ
۶. {الشعراء - ۱۸} وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
۷. {الحجن - ۱۳} وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا